

FACTSHEET

GEBRUIK SCHOOLFEEDBACK PEILINGEN EN PARALLELTOETSEN

STEUNPUNT TOETSONTWIKKELING EN PEILINGEN 2020
Evelyn Goffin* Isabel Laenen* dr. Mieke Heyvaert* prof. dr. Rianne Janssen* prof. dr. Jan Vanhooft*
*Onderzoeksgroep Edubron, UAntwerpen *Centrum voor Onderwijseffectiviteit en –Evaluatie, KU Leuven

OVER DE VRAGENLIJST

 Het Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen (STEP) ontwikkelde een online vragenlijst om na te gaan hoe scholen **gebruikmaken van schoolfeedbackrapporten** die ze krijgen wanneer ze (na selectie) deelnemen aan een grootschalig peilingsonderzoek of wanneer ze op eigen initiatief paralleltoetsen van peilingen afnemen.

Peilings- en paralleltoetsenfeedback zijn elementen die scholen kunnen meenemen in hun **interne kwaliteitszorg**. Met de vragenlijst wilden de onderzoekers zicht krijgen op de manier waarop onderwijsprofessionals aan de slag gaan met de feedbackrapporten en welke percepties zij hebben over schoolfeedback(gebruik).

 In het **najaar van 2018** werd de vragenlijst voorgelegd aan scholen die hadden deelgenomen aan de peiling Frans basisonderwijs of de peiling Techniek eerste graad secundair onderwijs A-stroom. In het **voorjaar van 2019** werd de vragenlijst bezorgd aan basis- en secundaire scholen die in 2018 paralleltoetsen hadden afgenomen.

Op basis van de verzamelde gegevens brengen de onderzoekers in kaart hoe (het gebruik van) peilings- en paralleltoetsenfeedback in de toekomst **geoptimaliseerd** kan worden. De gegevens worden ook gebruikt om verder **wetenschappelijk onderzoek** te doen naar informatiegebruik in scholen.

IN TOTAAL WERDEN 470 VOLLEDIG INGEVULDE VRAGENLIJSTEN VERZAMELD

% Vanuit **meer dan 70 procent** van de aangeschreven scholen werd minstens één volledig ingevulde vragenlijst doorgestuurd. De ingevulde vragenlijsten kwamen voor 60 procent uit het basisonderwijs en voor 40 procent uit het secundair onderwijs.

 Over peilingsfeedback werden in totaal 140 vragenlijsten volledig ingevuld, over paralleltoetsenfeedback waren dat er 330. De vragenlijst werd ingevuld door ongeveer evenveel leraren als personen met een eerder coördinerende opdracht of een beleidsfunctie.

VERWERKING VAN DE GEGEVENS

Deze vragenlijst was erg uitgebreid. Er was ook ruimte voor vrije opmerkingen, bedenkingen, vragen.

Elke respons en alle input werd behandeld door de onderzoekers en medewerkers van het STEP.

In de resultaten op de volgende pagina's zoomen we in op een aantal algemene bevindingen die voornamelijk gebaseerd zijn op de beoordelvragen uit de vragenlijst.

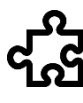
Beoordelvragen waren stellingen waarmee je het (helemaal) oneens tot (helemaal) eens kon zijn. Je kon hier ook aangeven dat ze niet van toepassing was, of dat je het antwoord niet wist.

De verzamelde gegevens werden besproken binnen het STEP, met de opdrachtgever (het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming), en met partners uit het onderwijsveld.

Deze gegevensverzameling maakt deel uit van een ruimer gebruikersonderzoek. In het kader van dat onderzoek worden nog andere data verzameld, onder meer via interviews.

MEER INFORMATIE

 In dialoog met pedagogische begeleidingsdiensten heeft het STEP een **stappenplan** ontwikkeld om aan de slag te gaan met peilings- en paralleltoetsenfeedback, met aandacht voor het betrekken van alle leden van het schoolteam en voor het aannemen van een waarderend perspectief. U kan het raadplegen op www.peilingsonderzoek.be (rubriek Kennisdeling). Op www.paralleltoetsen.be kan u voorbeelden van feedbackrapporten inkijken.

Uw individuele feedback en suggesties blijven uiteraard steeds welkom. Wil u ons nog bijkomende bedenkingen meegeven, of hebt u nog vragen over deze vragenlijst of over het gebruikersonderzoek in het algemeen? **Contacteer ons** dan via het algemene e-mailadres steunpunt@peilingsonderzoek.be of geef een seintje aan het paralleltoetsenteam via paralleltoetsen@peilingsonderzoek.be.

Andere interessante online bronnen:

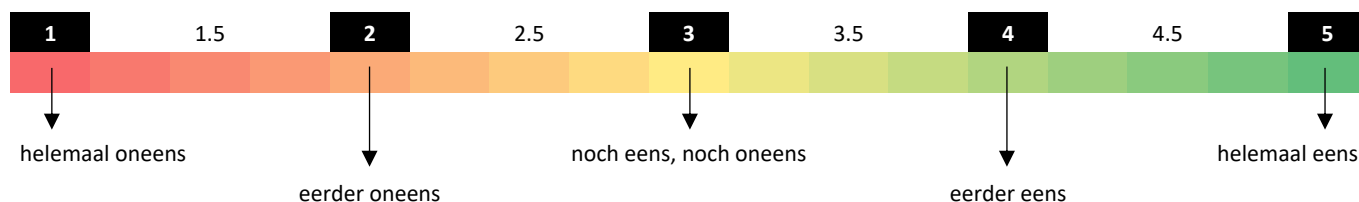

- Website eindtermen en ontwikkelingsdoelen: www.onderwijsdoelen.be
- Overzicht wetenschappelijk onderzoek in opdracht van de overheid: www.onderwijs.vlaanderen.be/onderzoek
- Referentiekader voor onderwijskwaliteit: www.onderwijsinspectie.be/het-ok

LEESWIJZER RESULTATEN

De resultaten worden algemeen en beschrijvend weergegeven.

We focussen vooral op componenten waarbij verschillende beoordelvragen uit de vragenlijst werden samengenomen. Bij sommige componenten (of individuele stellingen) wordt een score op 5 weergegeven. U kan deze score als volgt interpreteren:

RESULTATEN

Er wordt **beperkt gebruikgemaakt** van de ontvangen feedbackrapporten.

Over het algemeen heerst er geen uitgesproken sterke schoolcultuur rond het gebruik van peilings- en paralleltoetsenfeedback. Onderwijsprofessionals ervaren eerder weinig verwachtingen van anderen om aan de slag te gaan met de feedback.

Gebruik van het ontvangen rapport

3.24

- De grote meerderheid van de vragenlijstinvullers heeft het rapport **gelezen**.
- De rapporten werden ook in zekere mate **formeel besproken** door het team.
- Over het algemeen ondernam men **weinig verdere stappen** zoals het formuleren van concrete acties of het doen van verder onderzoek naar getoetste leergebied.
- Peilings- en paralleltoetsenfeedback wordt vooral **schoolintern** besproken en gebruikt, men bespreekt de feedback nauwelijks met externen.
- We stellen vrij **grote verschillen tussen scholen onderling** vast.

PEI-PAR

- Van paralleltoetsenfeedback, die een school op eigen initiatief aanvraagt, wordt meer gebruikgemaakt dan van feedback na een peilingsdeelname.
- Gezamenlijke doelgerichtheid is ook groter met betrekking tot paralleltoetsenfeedback.
- Aan de andere kant worden er met betrekking tot peilingsfeedback sterkere verwachtingen van anderen ervaren.

Schoolcultuur ten aanzien van peilings- en paralleltoetsenfeedback:

Gezamenlijke doelgerichtheid

3.17

- Gezamenlijke doelgerichtheid gaat over het feit of er een **gedeelde visie** is binnen de school – in dit geval: over hoe men aan de slag kan gaan peilings- en paralleltoetsenfeedback. We tekenden er **eerder lage** cijfers voor op.
- Uit verdere analyses bleek echter dat dit een belangrijke **bevorderende** factor is voor feedbackgebruik.

COOR-LKR

- Coördinatoren maken meer gebruik van de feedback dan leerkrachten.
- Zij ervaren ook een grotere gezamenlijke doelgerichtheid binnen hun team dan leerkrachten.

Onderlinge ondersteuning en samenwerking

3.30

- Er wordt **eerder weinig samengewerkt** wanneer men aan de slag gaat met peilings- en paralleltoetsenfeedback.
- Onderwijsprofessionals hebben hiervoor binnen hun eigen school ook **weinig aanspreekpunten**.

BAO-SO

- In het basisonderwijs geeft men vaker aan dat men de rapporten nog wel eens opnieuw gaat bekijken.
- De gezamenlijke doelgerichtheid is er ook groter.
- In het secundair onderwijs geeft men (nog) minder aan dat er verwachtingen van anderen zijn om met de feedback aan de slag te gaan.

Verwachtingen van anderen

2.92

- Scholen **voelen zich niet verplicht** om gebruik te maken van peilings- en paralleltoetsenfeedback. Men ervaart wel in zekere mate dat de inspectie het van hen verwacht.
- Stellingen over 'verwachtingen van anderen' bleven opvallend vaak **onbeantwoord**: men weet mogelijk niet of er zo'n verwachtingen zijn, of vindt het niet van toepassing.

Onderwijsprofessionals vinden dat zij de nodige vaardigheden hebben om peilings- en paralleltoetsenfeedback te gebruiken.

Persoonlijke doelmatigheid

3.92

- Onderwijsprofessionals geven aan dat ze de gegevens **goed begrijpen en goed in staat zijn om een vertaalslag te maken** naar beleid en praktijk.
- “Ik begrijp welke rol peilings-/paralleltoetsenfeedback kan hebben in het ruimere kader van interne kwaliteitszorg op school” was één van de hoogst gescoorde stellingen in de hele vragenlijst.

Ondersteuning en noden

- Er wordt zeer weinig samengewerkt met de **pedagogische begeleiding** rond peilings- en paralleltoetsenfeedback.
- Om goed of beter aan de slag te kunnen gaan met de resultaten, heeft men niet zozeer nood aan hulp bij de analyse en interpretatie van de gegevens, maar wel aan ondersteuning bij het **formuleren van conclusies en acties**. Men geeft ook aan vooral meer **tijd** nodig te hebben om aan informatiegebruik te besteden.

PEI-PAR

COOR-LKR

BAO-SO

- Pedagogisch begeleiders worden weinig betrokken bij het gebruik van paralleltoetsenfeedback, die scholen op eigen initiatief aanvragen. Ze zijn iets meer betrokken wanneer scholen aan de slag gaan met feedback na deelname aan een peilingsonderzoek.
- De noden van de leerkracht zijn niet de noden van de schoolleider. Leerkrachten signaleren meer inhoudelijke noden, coördinatoren signaleren meer noden met betrekking tot omkadering (bv. tijd om aan informatiegebruik te besteden), en geven ook aan dat meer vorming wenselijk is.
- In het basisonderwijs heeft men meer nood aan ondersteuning dan in het secundair onderwijs.

Peilings- en paralleltoetsenfeedback wordt redelijk positief beoordeeld, als een **betrouwbare** tool voor **schoolontwikkeling**.

Beoordeling van de feedback

- De **betrouwbaarheid en validiteit** van de feedback wordt hoog ingeschat, **4.02**
- maar de **relevantie** van de feedback krijgt in vergelijking een lagere score. **3.68**
- De **gebruiksvriendelijkheid** van de rapporten wordt behoorlijk positief beoordeeld. **3.94**
- De feedback komt in zekere mate **overeen met wat men er vooraf van verwachtte**. “De resultaten van mijn school komen overeen met wat mijn collega’s verwacht hadden.” kan een kwart echter niet beantwoorden. **3.79**
- De belangrijkste elementen in het feedbackrapport vindt men **de vergelijking van de eigen schoolprestatie:**
 - met die van scholen met een gelijkaardige leerlingenpopulatie **4.31**
 - met de algemene Vlaamse resultaten **3.92**

Bruikbaarheid van de feedback

- De feedback wordt gezien als een **vrij bruikbare tool voor schoolontwikkeling**. **3.97**
- Men vindt de feedback **minder bruikbaar voor het afleggen van verantwoording**. **3.41**
- Concreet vindt men peilings- en paralleltoetsenfeedback **vooral bruikbaar:**
 - om een zicht te krijgen op wat men bereikt met de leerlingen **4.34**
 - om na te gaan of men met de leerlingen de eindtermen bereikt **4.28**

Houding ten aanzien van (het gebruik van) het rapport

- Over het algemeen hebben onderwijsprofessionals een redelijk positieve “cognitieve houding” ten aanzien van peilings- en paralleltoetsenfeedback. → Men ziet de **meerwaarde** van deze feedback. **3.81**
- Over het algemeen hebben onderwijsprofessionals een eerder neutrale “affectieve houding” ten aanzien van peilings- en paralleltoetsenfeedback. → Men vindt het **niet noodzakelijk leuk of aangenaam** om ermee aan de slag te gaan. **3.15**
- Over het algemeen verwachten onderwijsprofessionals **weinig negatieve effecten** van het gebruik van peilings- en paralleltoetsenfeedback. **2.26**

PEI-PAR

COOR-LKR

BAO-SO

- Men schat betrouwbaarheid en validiteit van paralleltoetsenfeedback hoger in dan die van peilingsfeedback.
- In vergelijking met leerkrachten vinden coördinatoren de rapporten relevanter, meer betrouwbaar en valide, en ook gebruiksvriendelijker.
- Zij hebben ook een positievere houding ten aanzien van peilings- en paralleltoetsenfeedback en schatten de bruikbaarheid ervan voor schoolontwikkeling hoger in.
- In het basisonderwijs schat men de betrouwbaarheid en validiteit van peilings- en paralleltoetsenfeedback hoger in dan in het secundair, en heeft men ook een positievere cognitieve houding: men vindt de feedback zinvoller.
- Ook de bruikbaarheid voor schoolontwikkeling wordt in het basisonderwijs hoger ingeschat.